Livsviktig medicinsk information – billig förebyggande sjukvård

Johan Lagerfelts brev i Läkartidningen 7/2010 (sidan 452) belyser en mycket viktig fråga: Hur kan livsviktig medicinsk information förmedlas? Det kan handla om allt från svåra allergier till information om extremt ovanliga medicinska tillstånd, som i Johan Lagerfelts brev. I dagens samhälle bör varningssystemet fungera både lokalt och globalt.

Patienter med malign hypertermikänslighet är exempel på en patientgrupp som behöver någon form av varningssystem, och vår erfarenhet sedan mer än 25 år är att man måste använda sig av olika metoder eftersom människor lever under mycket olika omständigheter. Den som ofta är på resande fot på olika kontinenter har ett annat behov än den som håller sig på hemmaplan. Ekonomiska faktorer kan också vara av betydelse.

Exempel på varningssystem som är gratis eller kan fås till självkostnadspris.

Här följer en beskrivning av de vanligast förekommande varningssystemen. Alla har både för- och nackdelar. Ett innebär till exempel en årlig avgift, andra en engångskostnad medan några är gratis.

World Medical Card är ett internationellt företag med lokalkontor i 21 länder. De har flera olika metoder för att förmedla livsviktig medicinsk information; ett förseglat informationskort i kreditkortsstorlek att förvara i plånboken, möjlighet att ladda ned sin information i mobiltelefonen och en webblösning där informationen kan översättas till ett flertal språk. De två senare är lösenordkssyddade.

Medic Alert är en amerikansk stiftelse, delvis beroende av privata donationer, som ger ut olika typer av varningsbrickor. På framsidan finns en symbol, och på baksidan finns varningen ingraverad. Brickorna är kända i många länder. Vår erfarenhet är att patienterna ibland kan ha lite svårt att nå organisationen, som har sitt högkvarter i Kalifornien, och att svensk sjukvårdspersonal inte alltid känner till varningsbrickorna.

SOS talisman är en amulett som har plats för en pappersremsa på vilken medicinsk information kan skrivas. SOS-talismanen har funnits under lång tid.

Anestesiproblemkortet ges ut av Svensk förening för anestesi och intensivvård (SFAI). På kortet kan specifika anestesirelaterade problem som luftvägsproblem, porfyri, malign hypertermikänslighet och allvarliga allergier skrivas in. Fördelen är att man på ett enkelt sätt kan ge råd om hur specifika problem, framför allt luftvägsproblem. Kortet är gratis.

Ett enkelt men något osäkert sätt kan vara att patienten själv skriver en varning med en permanent spritpenna på sin patientbricka, som sedan förvaras tillsammans med identitetshandlingen. Detta är ett råd från en läkarsekreterare/patient som funnit att det fungerade bra. En del vårdgivare gör till exempel inplastade varningskort för olika problem.

MH-enheten i Lund ger ut varningskort med information om vilka medel som är kontraindicerade. Vi ger även ut gratis neonfärgade varningslappar att klistra på patientbrickor och journaler.

Ett enkelt alternativ är att förse patienten med en journalkopia eller en kortfattad information om problemet, om möjligt även på engelska.

Just nu pågår ett utvecklingsarbete för att medicinska varningar ska kunna visas i alla datorjournaler.

Detta system har dock sina begränsningar eftersom det inte kommer att fungera om patienten har en pappersjournal, vid datorproblem eller om patienten befinner sig utomlands.

För att behålla trovärdigheten är det mycket viktigt att varningar baseras endast på välgrundade fakta. Detta illustreras väl i Aisopos' (500 f Kr) fabel om fåraherden som varnade för vargen.

När det gäller barn är det viktigt att komma ihåg att informera dagis och skola. I lekåldern, när barn till exempel klättrar i träd, är amuletter i en kedja om halsen direkt olämpliga.

Sammanfattningsvis är det viktigt att patienten själv har tillgång till varningsinformation, helst på både svenska och engelska. Lika viktigt är det att sjukvårdspersonal känner igen de olika varningssystemen och att man kontrollerar vad de varnar för. Metoderna att informera är flera och kan variera beroende på behov och i någon mån ekonomiska förutsättningar, men denna typ av information är en billig, enkel och effektiv form av förebyggande sjukvård.

Armbandet, det förseglade »kreditkortet« och SOS-talismanen innebär olika kostnad för patienten. Till World Medical Card kan man ansluta sig för en årsavgift.

Gunilla Islander
överläkare
Gunilla.islander@skane.se

Yvonne Ricci
avdelningsläkare

Lena Andrell
leg sjuksköterska;
alla vid MH-enheten,
Skånes universitetssjukhus/Lund

läs mer Länkar och information om varningssystem finns på http://www.malignhypertermi.se